

Dekanat kleczewski

- ❖ Lilla Tomaszewska, *par. pw. św. Jakuba Ap. w Dobrosobowie*
- ❖ Alicja Grabiarz, *par. pw. św. Andrzeja Ap. w Kleczewie*
- ❖ Jacek Szczepankiewicz, *par. pw. MB Częstochowskiej w Ostrowitem*
- ❖ Marek Stranc, *par. pw. św. Urszuli w Wilczynie*

Dekanat kłecki

- ❖ Katarzyna Łukasik, *par. pw. św. Mikołaja i św. Jadwigi w Dębnicy*
- ❖ Justyna Buczkowska, *par. pw. św. Jerzego i św. Jadwigi w Kłecku*
- ❖ Dorota Garbatowska, *par. pw. św. Jerzego i św. Jadwigi w Kłecku*
- ❖ Stanisława Pasternak, *par. pw. św. Jerzego i św. Jadwigi w Kłecku*
- ❖ Elżbieta Cytryńska, *par. pw. św. Michała Arch. w Mieścisku*
- ❖ Bożena Żachowska, *par. św. Anny w Popowie Kościelnym*

Dekanat kruszwicki

- ❖ Aleksandra Maciejewska, *par. pw. św. Anny w Kościeszkach*
- ❖ Katarzyna Bassa, *par. pw. Ścięcia św. Jana w Piaskach oraz par. pw. św. Teresy w Kruszwicy*
- ❖ Dorota i Sławomir Idziak, *par. pw. św. Piotra i Pawła w Kruszwicy*
- ❖ Lucyna i Andrzej Olejnik, *par. pw. św. Bartłomieja w Sławsku Wielkim*

Dekanat miłosławski

- ❖ Eliza Krause, *par. pw. Narodzenia NMP w Biechowcie oraz par. pw. MB Częstochowskiej w Orzechowie*
- ❖ Krystyna Dopierała, *par. pw. św. Jakuba Ap. w Miłosławiu*
- ❖ Małgorzata Radniecka, *par. pw. św. Jakuba Ap. w Miłosławiu*
- ❖ Stanisława Sikorska, *par. pw. św. Jakuba Ap. w Miłosławiu*

- ❖ Ewa Spychała, *par. pw. św. Jakuba Ap. w Miłostawiu*
- ❖ Zenobia Szylderowicz, *par. pw. św. Jakuba Ap. w Miłostawiu*
- ❖ Ewa Barbuzińska, *par. pw. MB Częstochowskiej w Orzechowie oraz par. św. Mikołaja w Czeszewie*
- ❖ Anna Łyskawa, *par. pw. św. Michała Arch. w Winnej Górze*

Dekanat mogileński

- ❖ Marlena Mazurkiewicz, *par. pw. NMP Królowej Polski w Dąbrowie*
- ❖ Emilia Goślinowska, *par. pw. MB Nieustającej Pomocy w Mogilnie*
- ❖ Marzena Szczepankiewicz, *par. pw. św. Faustyny w Mogilnie*
- ❖ Elżbieta Paternoga, *par. pw. św. Jana w Mogilnie*
- ❖ Beata Idziak-Jania, *par. pw. św. Jana w Mogilnie*

Dekanat pobiedziski

- ❖ Teresa Kaszyńska, *par. pw. św. Marcina w Dziekanowicach*
- ❖ Ewa Szymkowiak, *par. pw. Narodzenia NMP w Imielnie*
- ❖ Łucja Winiarska, *par. pw. Narodzenia NMP w Imielnie*
- ❖ Ewa Chrzanowska, *par. pw. Mikołaja w Łubowie*
- ❖ Iwona Graczyk, *par. pw. św. Mikołaja w Łubowie*
- ❖ Marzena Graczyk, *par. pw. św. Mikołaja w Łubowie*
- ❖ Barbara Skrodzka, *par. pw. Niepokalanego Serca NMP w Jerzykowie*
- ❖ Joanna i Piotr Pawlak, *par. pw. św. Michała Arch. w Pobiedziskach*
- ❖ Elżbieta Śledzińska, *par. pw. św. Michała Arch. w Pobiedziskach*
- ❖ Maria Piasecka, *par. pw. MB Nieustającej Pomocy w Pobiedziskach*
- ❖ Aleksandra Gołębowska, *Świętego Ducha w Pobiedziskach*

Dekanat rogowski

- ❖ Mirosława Górską, *par. pw. św. Jana Chrzciciela w Kołdrąbiu*
- ❖ Antoni Kośmider, *par. pw. św. Jana Chrzciciela w Kołdrąbiu*
- ❖ Katarzyna Dąbrowska, *par. pw. św. Mikołaja w Janowcu Wlkp.*
- ❖ Anna Nowak, *par. pw. św. Mikołaja w Janowcu Wlkp.*
- ❖ Małgorzata Sodikiewicz-Sosnowska, *par. pw. św. Mikołaja w Janowcu Wlkp.*
- ❖ Marzena i Jaromir Brodeccy, *par. pw. św. Doroty w Rogowie*
- ❖ Janina Dąbrowska, *par. pw. św. Doroty w Rogowie*

Dekanat rogoziński

- ❖ Anna Marcin Nowak, *par. pw. św. Katarzyny w Potulicach*
- ❖ Marta i Bartosz Filipiak, *par. pw. św. Wita w Rogoźnie*
- ❖ Renata Jarzyniewska, *par. pw. Świętego Ducha w Rogoźnie*

Dekanat słupecki

- ❖ Hanna Przybylska, *par. pw. św. Jana Chrzciciela w Ciężeniu*
- ❖ Dorota Nowakowska, *par. pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Giewartowie*
- ❖ Maria Łojwska, *par. pw. św. Bartłomieja w Koszutach Małych*
- ❖ Monika i Sebastian Rogalscy, *par. pw. bł. Michała Kozala w Słupcy*
- ❖ Irena Zdrojewska, *par. pw. bł. Michała Kozala w Słupcy*
- ❖ Małgorzata Kuchowicz, *par. pw. św. Leonarda w Słupcy*
- ❖ Arleta Sakowska, *par. pw. św. Wawrzyńca w Słupcy*
- ❖ Anna Kukulska, *par. pw. św. Mikołaja w Młodojewie*

Dekanat strzałkowski

- ❖ Ilona Szkudlarek, *par. pw. św. Jadwigi Śląskiej w Stawie*
- ❖ Irena Maćkowiak, *par. pw. św. Doroty w Strzałkowie*

Dekanat strzeliński

- ❖ Sławomir Tarczewski, *par. pw. Świętej Trójcy w Strzelnie*

Dekanat trzemeszeński

- ❖ Krystyna Łysiak, *par. pw. św. Mateusza Ap. i Ew. w Gębicach*
- ❖ Emilia Zielazna, *par. pw. św. Mateusza Ap. i Ew. w Gębicach*
- ❖ Anieli Buząła, *par. pw. Wszystkich Świętych w Orchowie*
- ❖ Mariola Michalska, *par. pw. Wszystkich Świętych w Orchowie*
- ❖ Monika i Dominik Nowiccy, *par. pw. Wniebowzięcia NMP w Trzemesznie*
- ❖ Izabela Szydłowska, *par. pw. Wniebowzięcia NMP w Trzemesznie*

Dekanat wągrowiecki

- ❖ Urszula Bagrowska, *par. pw. św. Jakuba w Wągrowcu*
- ❖ Grażyna Godawa, *par. pw. św. Jakuba w Wągrowcu*
- ❖ Wioletta Kowalczyk, *par. pw. św. Jakuba w Wągrowcu*
- ❖ Żaneta Kwaśniewska, *par. pw. św. Jakuba w Wągrowcu*
- ❖ Lidia Zielińska, *par. pw. bł. Michała Kozala w Wągrowcu*
- ❖ Bożena Michalak, *par. pw. Wniebowzięcia NMP w Wągrowcu*
- ❖ Dorota Bączkowska, *par. pw. św. Wojciecha w Wągrowcu*
- ❖ Grażyna Białczyk, *par. pw. św. Wojciecha w Wągrowcu*
- ❖ Magdalena i Piotr Kośmiccy, *par. pw. św. Wojciecha w Wągrowcu*
- ❖ Arleta Brzezińska, *par. pw. św. Marcina w Żoniu*

Dekanat witkowski

- ❖ Marek Tanaś, *par. pw. św. Andrzeja w Kędzierzynie*
- ❖ Agnieszka Łukowska, *par. pw. Wszystkich Świętych w Mielżynie*
- ❖ Grażyna Kozanecka, *par. pw. św. Jakuba w Niechanowie*
- ❖ Danuta Gwit, *par. pw. św. Mikołaja w Powidzu*
- ❖ Wiesława Lange, *par. pw. św. Mikołaja w Powidzu*
- ❖ Grażyna Zaryczna, *par. pw. św. Mikołaja w Witkowie*

Dekanat wrzesiński I

- ❖ Danuta Ignaszewska, *par. pw. św. Michała Arch. w Grzybowie*
- ❖ Iwona Smorawska, *par. pw. św. Andrzeja Ap. w Nekli*
- ❖ Paulina Dutkowska, *par. pw. św. Katarzyny w Opatówku*
- ❖ Elżbieta i Piotr Krzewińscy, *par. pw. Świętego Krzyża we Wrześni*
- ❖ Alina Czajkowska, *par. pw. Wniebowzięcia NMP i św. Stanisława BM - Fara we Wrześni*

Dekanat wrzesiński II

- ❖ Bożena i Kazimierz Sytgar, *par. pw. św. Jadwigi we Wrześni*
- ❖ Bogumiła Kubiak, *par. pw. św. Kazimierza we Wrześni oraz par. pw. Świętego Ducha we Wrześni*

Dekanat zagórowski

- ❖ Grażyna Wróbel, *par. pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Grabienicach*
- ❖ Arleta Pleśniak, *par. pw. Najświętszej Maryi Panny w Łądzie*
- ❖ Jadwiga Rewers, *par. pw. Najświętszej Maryi Panny w Łądzie*
- ❖ Danuta Wysocka-Sobczak, *par. pw. Narodzenia NMP w Pyzdrach*

- ❖ Dariusz Lis, *par. pw. św. Jana Chrzciciela w Szymanowicach*
- ❖ Estera Michalak, *par. pw. św. Piotra i Pawła w Zagórowie*

Dekanat złotnicki

- ❖ Arleta Jarosz, *par. pw. św. Anny w Liszkowie*
- ❖ Mirosława Niedziela, *par. pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Nowej Wsi Wielkiej*
- ❖ Ewa Rzeźnik, *par. pw. św. Ap. Piotra i Pawła w Tucznie*
- ❖ Bernadeta i Adam Pujszo, *par. pw. św. Andrzeja Boboli i św. Antoniego z Padwy w Złotnikach Kuj.*

Dekanat żniński

- ❖ Elżbieta i Zbigniew Burzyńscy, *par. pw. św. Mikołaja w Gąsawie*
- ❖ Mirosława Goc, *par. pw. św. Floriana w Żninie*
- ❖ Maria Łaniecka, *par. pw. św. Floriana w Żninie*
- ❖ Maria Kokocha, *par. pw. św. Marcina w Żninie*
- ❖ Urszula Nawrocka, *par. pw. św. Marcina w Żninie*
- ❖ Maria Sobaszkiewicz, *par. pw. Królowej Polski w Żninie*

Świadectwa

I. Świadectwo doradczyni Ireny Kosmacz z Trzemeszna

Pracę w Katolickim Poradnictwie Rodzinnym w parafii Trzemeszno rozpoczęłam w 1967 roku. Były to początki działalności w naszej diecezji. Naszą instruktorką była pani Hanna Lorenc. Raz w miesiącu odbywały się w Gnieźnie spotkania wszystkich doradczyń z mężami, w których uczestniczył również ks. dr Tadeusz Makowski, a potem ks. dr Zbigniew Domagalski. Uczestniczyliśmy we Mszy św. Po Eucharystii było spotkanie z panią Hanną, która

instruowała nas, jak należy przeprowadzać rozmowy z narzeczonymi. Spotkania w Trzemesznie z parami zamierzającymi wziąć ślub odbywały się raz w tygodniu, w czwartek. Punkt poradnictwa znajdował się w Alumnacie. Porad udzielały wtedy 4 doradczynie. Dobrze układała się nam współpraca z księżmi proboszczami. Przez 10 lat ze śp. ks. kan. Walentym Wnukiem, a potem ze śp. ks. kan. Józefem Nowaczykiem. W 1982 roku proboszczem został śp. ks. prałat Bronisław Michalski. Księża proboszczowie organizowali spotkania, w których uczestniczyły doradczynie z mężami. W bardzo miłej atmosferze omawialiśmy problemy związane ze spotkaniami z narzeczonymi. Niektóre bowiem pary nie rozumiały celu spotkań i odnosiły się do nich niechętnie. Była to przecież zupełna nowość. Księża proboszczowie zawsze służyli radą i pomocą. Zanim podjęliśmy się spotkań z młodymi, musialiśmy uczestniczyć w indywidualnych spotkaniach z Hanną Lorenc, która ćwiczyła nas, jak należy zapoznać pary z metodami planowania poczęć. Potem pracowała z nami jeszcze Zofia Wiśniewska oraz Maria Konieczna. Uczestniczyliśmy też w rekolekcjach organizowanych przez kurię np. we Wągrowcu. Pracowałam w poradnictwie około 40 lat. Ze względu na stan zdrowia zrezygnowałam ze spotkań z narzeczonymi. Bardzo miło wspomynam ten czas i nie żałuję chwil poświęconych pracy na rzecz Kościoła i ludu Bożego.

II. Świadectwo Ewy Barbuzińskiej z Orzechowa

Po raz pierwszy do poradni rodzinnej w Gnieźnie trafiłam w 1972 roku, gdy ks. proboszcz Marian Kałużny skierował mnie i mojego narzeczonego na nauki przedmałżeńskie. W budynkach katedralnych wysłuchaliśmy jakiegoś wykładu, który wygłosiła pani Zofia Wiśniewska, na spotkaniu rozdano nam kilka bibulek maszynopisu, ołówek, linijkę, zeszyt w kratki, zakupiliśmy termometr. Pokazano nam kilka płodów dziecka w formalinie - od bar-

dzo małego do większych – co zrobiło ogromne wrażenie na moim przyszłym mężu. Do dziś pamiętam jego przerażone oczy i słowa: „Ewuś – nasze dziecko nigdy w takim słoiczku nie będzie”. Ślub wzięliśmy w październiku 1972 roku, a w następnym roku w święto Piotra i Pawła urodził się nasz wyczekiwany syn Paweł Stanisław, wcześniak 8-miesięczny. Byliśmy szczęśliwi i dziękowaliśmy Bogu za zdrowe dziecko. Miałam przecież 32 lata i konflikt grupy. Ponieważ byłam jedynaczką – jedynym, choć piątym dzieckiem moich rodziców. Była wojna i dzieci po urodzeniu umierały. Ja urodziłam się jako wcześniak 7-miesięczny o wadze 1700 g, konflikt serologiczny mnie nie dotknął. Pragnęliśmy mieć więcej dzieci. Marzyłam o córeczce Marysi. Z początkiem 1974 roku ksiądz proboszcz zaproponował mi i kilku młodym parom małżeńskim uczestnictwo w szkoleniu w Gnieźnie. Szkolenie dotyczyło życia w rodzinie katolickiej oraz planowania rodziny. Szkolenia prowadziła przeważnie pani Zosia Wiśniewska, często pomagały jej osoby ze służby zdrowia. Po ukończeniu kursu zgodnie z naszym życzeniem i wolą Bożą nosiłam pod sercem nasze drugie dziecko.

Nasze dziecko zostało poczęte zgodnie z naturalnymi metodami rozpoznawania płodności, rozpoczęłam wolontariat w parafii, pracowałam głównie z młodymi parami przygotowującymi się do ślubu. Ksiądz proboszcz był bardzo zaangażowany, ale warunki pracy były trudne. Orzechowo miało małą kaplicę przy OZPS, kościół był w planach, później w budowie, probostwo to jednorodzinny domek rodziców proboszcza, w którym od czasu do czasu zajmowałam jeden pokój, tzw. biuro, na spotkania z narzeczonymi. Gdy zebrało się więcej par, to pierwsze, czasami drugie, spotkanie mieliśmy w kaplicy. Trzecie spotkanie zawsze mieliśmy indywidualnie, często wieczorami w mim domu. Gdy rozpoczęła się budowa kościoła, spotkania były w salce w piwnicach w dużym pokoju nowego probostwa. Raz w roku w Wielkim Poście prowadziłam tzw. kursy przedmałżeńskie. Było to 10-12 spotkań

przeważnie w niedzielę po Gorzkich Żalach i Mszy św. Narzeczeni byli z różnych parafii dekanatów, czasem nawet „zza Warty”. Spotkania były bardzo owocne, rozmowy czasem na wesoło. Jestem nauczycielem szkół medycznych, psychologiem rozwojowym, pedagogiem szkolnym w gminie Miłosław, zatem zakres tematów był szeroki – od biologii i fizjologii, medycyny po pedagogikę z psychologią dziecka i rodziny. W tamtym czasie proboszczowie zapraszali mnie do prowadzenia spotkań w Czeszewie, Miłosławiu, Biechowie. Młodzi ludzie byli głodni wiedzy, pytania dawali na kartkach trochę zawstydzeni, ale słuchali uważnie. Wówczas przychodzili bardzo młodzi narzeczeni 17-18-letni, często przyprowadzali je ich rodzice, mamy lub nawet ojcowie, targowali się, że może wystarczy tylko podpis, „przecież oni już wszystko wiedzą, już mają dziecko w drodze”. Gdy w 1975 roku urodził nam się drugi syn, Tomasz, trudno mi było wychodzić z domu. Z Gniezna co jakiś czas przyjeżdżała pani Zosia i uzupełniała moją wiedzę potrzebną w poradnictwie. Przyjeżdżała z drugą koleżanką (imienia nie pamiętam) na 8.00 rano i była do 14.00-16.00, bo tak jeździły pociągi do Gniezna. Gdy na Stolicę Piotrową wybrano kard. Wojtyłę, podjęto w Gnieźnie, że my z poradnictwa rodzinnego zrobimy album dla Ojca świętego. Na zdjęciu byli moi synowie: Tomasz, którego trzymałam na kolanach, a obok Pawelek. Byłam bardzo dumna z naszych synów, tym bardziej, że w młodości bardzo chorowałam i lekarze nie wierzyli w moje macierzyństwo. To św. Wojciech wyprosił mi tę łaskę u Boga, a moja praca w poradnictwie była podziękowaniem za dar macierzyństwa. Co roku mieliśmy rekolekcje. Bp Jan Czerniak zawsze przyjeżdżał do nas w niedziele. Pierwsze rekolekcje były w Wągrowcu, kościół był stary i piękny, a my mieszkaliśmy w drewnianym baraku w pięknym ogrodzie, gdzie spacerowaliśmy, mówiliśmy różaniec, rozmawialiśmy. Były to cudowne czasy mimo bardzo miernych warunków higieniczno-sanitarnych. Obok pokoi sypialnych była mała kaplica z wystawionym Najświętszym Sakramentem. Był też ks. Zbyszek Domagalski, kapłan, który opiekował się

nami, wówczas była z nami Maria Konieczna. Wiele zawdzięczałam Monice Laskowskiej z Miłosławia, była magistrem farmacji i przekazała mi wiele książek, które pożyczałam narzeczonym. Była też Kazimiera Piechocka, z którą jeździliśmy na spotkania do Gniezna. Obie panie spoczywają już na miłosławskim cmentarzu. Pamiętam, jak omawialiśmy dar Polski Kobiet – kielich mszalny dla Matki Bożej Jasnogórskiej. Za czasów bp. Bogdana Wojtusia i ks. Franciszka, naszego opiekuna, rekolekcje odbywały się w Markowicach. Jedne rekolekcje prowadził o. Andrzej Rabijem MSF z Kazimierza Biskupiego, wspinały charyzmatyczny kapłan, który ukazywał nam świętość małżeńską. Po tych spotkaniach wracałam do domu naładowana energią i siłą do dalszej pracy, a było jej coraz więcej. Coraz trudniej było ustalić dni i godziny mojej pracy, młodzi ludzie wyjeżdżali do pracy do Poznania. Ciężko wtedy było spotykać się w biurze parafialnym, więc za zgodą proboszcza spotkania odbywały się w domu, a nasze rozmowy z narzeczonymi przeciągały się prawie do północy. Teraz jestem na emeryturze, mam więcej czasu. Z wieloma małżeństwami utrzymuję kontakt do dziś. Biorąc pod uwagę moją 40-letnią pracę, zauważyłam, że do poradni zgłaszają się coraz starsze pary, ludzie już dojrzały i usamodzielnieni. Często mają już dzieci lub mieszkają ze sobą, często jeden z narzeczonych pracuje za granicą. W roku 2014 zostałam odznaczona medalem „Zasłużony dla Archidiecezji”.

III. Świadectwo Ewy Rzeźnik z Tuczna

Moja przygoda z posługą dla narzeczonych... Przygotowanie do posługi w ramach kursu ukończyłam w Końskich w parafii św. Mikołaja (wówczas diecezja radomska). Diecezjalnym duszpasterzem był ks. Czesław Murawski z Sandomierza, a doradczynią – pani Zofia Tobiasz. Był to okres stanu wojennego i udział w wykładach wymagał wiele wysiłku, choć frekwencja była zawsze 100%. Niezmiernie miło wspominam ten czas, był trudny, ale piękny.

Bp Stanisław Sygnet czuwał nad naszym przygotowaniem. Po kilkuletniej przerwie na wychowanie dzieci wróciłam do posługi w ramach poradnictwa rodzinnego w naszej archidiecezji. Diecezjalnym duszpasterzem rodzin był ks. Franciszek Jabłoński, który tę funkcję pełni obecnie, a diecezjalną doradczynią była pani Maria Konieczna. Spotkałam wielu wartościowych ludzi, przeżyłam wiele wspaniałych rekolekcji. Były też trudne momenty, kiedy np. na salce nie było warunków, by spotkanie się odbyło. Zabierałam wówczas narzeczonych do mojego domu i tak już zostało. Dziękuję Bogu za dobroć bp. Bogdana Wojtusia. Jakże piękne są te spotkania opłatkowe i odnowienie przyrzeczeń ślubnych... Czuję, że tworzymy jedną wielką wspólnotę, „matkuje” nam teraz Teresa Niewiadomska. Moje córki ukończyły studium poradnictwa rodzinnego. Jestem wdzięczna księdzu proboszczowi z mojej rodzinnej parafii z Gielniów, że mnie wysłał kiedyś na ten kurs.

IV. Świadectwo Krystyny Lewandowskiej

Działalność poradnictwa w parafii św. Michała w Pobiedziskach rozpoczął ks. prałat Kazimierz Stelmaszczyk, pierwszą osobą świecką była Halina Skibińska, siostra ks. Zywerta, która pracę w poradnictwie zaczęła już w 1966 roku. Opiekę nad instruktorkami w dekanacie objęłam ja, Krystyna Lewandowska. Początkowo wspólnie z Haliną prowadziłyśmy prelekcje w klasztorze w Polskiej Wsi. Przychodziło bardzo dużo kobiet, tak że nie byłyśmy w stanie nawet sprawdzać zeszytów z wykresami. W tych czasach brakowało nam materiałów. Miałam osobisty kontakt z lek. Teresą Kramarek, przysyłałam jej wykresy, szczególnie ciążowe, gdyż na ten temat prowadziła badania. Kilkakrotnie Prymas Wyszyński zapraszał nas do pałacu. W latach 60. na spotkania przed ślubem przychodziły same narzeczone, często prosiłam księdza proboszcza, aby przysyłał mi też narzeczonych. Bardzo dobrze wspominam pracę i zaangażowanie Zosi Wiśniewskiej, która współpracowała

wała z bp. Bogdanem Wojtusiem. Pamiętam spotkania z bp. Janem Czerniakiem, który często się z nami spotykał, modlił się z nami na rekolekcjach. W dekanacie pobiedziskim za Duszpasterstwo Rodzin odpowiadał ks. Stelmaszczyk, po nim był ks. Stanisław Adamczyk. Wówczas w dekanacie było ok. 15 doradczyń. Oprócz spotkań z narzeczonymi głoszone prelekcje dla klas ósmych, a także spotkania z młodymi mężatkami. Potem zostałam rejonową doradczynią, byłam odpowiedzialna za dekanat pobiedziski, trzemeszeński i mogileński. W dekanatach tych prowadziłam spotkania robocze. Bardzo dzielną instruktorką była Anna Jagielska z Dąbrówki Kościelnej. Często młode kobiety przychodziły do mojego mieszkania, by im pomóc zanalizować cykl. Kobiety pytały, jak począć chłopca, gdyż w domu był już 3 dziewczynki. Wiele zadowolenia czułam, gdy udało mi się odwieść kobietę od trzykrotnej aborcji. Potrzebny był wówczas szturm modlitwy, ale też długoterminowa pomoc po urodzeniu dziecka. Po moim wyjeździe do Poznania zastąpiła mnie Maria Piasecka, a funkcję dekanalnej doradczynie podjęła się Elżbieta Śledzińska. Po 1989 roku funkcję diecezjalnych duszpasterzy obejmowało kilku księży. Szczególnie trafnym okazał się wybór ks. Franciszka Jabłońskiego. Obecnie jestem na emeryturze. Kiedy bp Bogdan Wojtuś zapytał mnie, kiedy ta misja się kończy, odpowiedziałam, że w niebie. To prawda, nadal mam kontakt z doradcami z dekanatu pobiedziskiego, przyjeżdżam na spotkania opłatkowe.

Działalność Referatu Rodzin

W Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin czytamy, że przez pojęcie *duszpasterstwo rodzin* rozumie się system kościelnych działań, które zmierzają do urzeczywistnienia zbawczego planu, dotyczącego małżeństwa i rodziny. Jego osią jest prawda o małżeństwie i rodzinie, nieomylnie przekazywana, interpretowana i odnoszona do «znaków czasu» przez Urząd Nauczycielski Kościoła” (DDR1). Do Duszpasterstwa Rodzin należy także wszechstronna troska o zapewnienie warunków sprzyjających realizacji tej prawdy oraz konkretna pomoc udzielana rodzinie w wypełnianiu jej powołania

1. Formacja współpracowników Duszpasterstwa Rodzin

Celem formacji doradców oraz innych osób zaangażowanych w służbę małżeństwu i rodzinie jest pogłębienie wiary i życia duchowego oraz poszerzenie wiedzy na temat teologii małżeństwa i rodziny. W tym celu Referat organizuje spotkania formacyjne, warsztaty, rekolekcje oraz dni skupienia. Kiedy w 1971/1972 wprowadzono obowiązek trzech spotkań z doradcą w poradni, głównym zadaniem doradców stało się przygotowanie narzeczonych do życia w sakramencie małżeństwa z zakresu odpowiedzialnego rodzicielstwa. Oprócz tego doradcy spotykają się z małżonkami, którzy przeżywają kryzys, stają się osobami pierwszego kontaktu, gdzie po rozmowie mogą

zaferować już konkretną specjalistyczną pomoc. Doradcy również biorą czynny udział w prowadzeniu katechez dla narzeczonych oraz są zapraszani z prelekcją do różnego typu szkół, gdzie wygłaszają prelekcje na temat chrześcijańskiej wizji małżeństwa i rodziny oraz wprowadzają młodzież w naturalne metody rozpoznawania płodności.

1.1. Przygotowanie kadry

W ramach struktur Duszpasterstwa Rodzin od razu podjęto starania o odpowiednie przygotowanie zarówno duchownych, jak i świeckich, organizując pierwsze szkolenia podstawowe. Przygotowanie to było prowadzone w formie szkoleń i wykładów. Szkolenia przebiegały w kilku etapach. Pierwsze szkolenie podstawowe skierowane było dla wszystkich zainteresowanych tematyką rodzinną oraz chętnych do pracy w poradnictwie. Osoby z poszczególnych parafii na kursy były kierowane przez księży proboszczów. Uczestnicy szkolenia otrzymywali od biskupa uprawnienia do posługi w poradni oraz do wygłaszania katechez dotyczących problematyki małżeństwa dla młodzieży, narzeczonych, małżonków i rodziców. Warunki, w jakich prowadzono te spotkania, nie były jak najlepsze, w tamtych czasach brakowało literatury, materiałów. Zazwyczaj najpotrzebniejsze materiały były przepisywane na maszynie na przebitkowym papierze. W 1967 roku na jesieni rozpoczęły się pierwsze kursy przygotowawcze do posługi w poradnictwie w Gnieźnie, Bydgoszczy, Inowrocławiu, Jarocinie i w Mogilnie. Spotkania odbywały się raz w miesiącu i obejmowały: Mszę św., konferencję duszpasterza rodzin i wykłady instruktorki. W 1968 roku zaczęto tworzyć pierwsze parafialne poradnie przy tych parafiach. Równocześnie rozpoczęto nowe szkolenia w Żninie, Kcyni, Wrześni i Nakle.

Kurs podstawowy trwał cały rok, a spotkania miały miejsce raz w miesiącu. Obejmował Mszę św., wykład duszpasterza diecezjalnego oraz wykład

instruktorki diecezjalnej. W aspekcie teologiczno-moralnym tematyka szkolenia podstawowego obejmowała: Boży plan względem narzeczeństwa, małżeństwa i rodziny, etyczne ujęcie prokreacji, chrześcijański obowiązek wychowania dzieci. Za wykłady w tej tematyce odpowiedzialny był i najczęściej je wygłaszał duszpasterz diecezjalny. Natomiast wykład instruktorki diecezjalnej dotyczył podstawowych wiadomości z fizjologii układu płciowego kobiety i mężczyzny, praw rządzących płodnością, metod kierowania płodnością, problemów antykoncepcji i sztucznych poronień, zasad prowadzenia rozmów w katolickich poradniach rodzinnych. Spotkania uzupełniały indywidualne spotkania w małych grupach z instruktorką diecezjalną. Spotkania takie odbywały się raz w miesiącu, w wyznaczone dni powszednie. Szkolenie kończyło się egzaminem, następnie na uroczystej Mszy św. biskup wręczał dyplomy ukończenia kursu oraz misje kanoniczne chętnym do pracy w poradnictwie.

Szkolenie II stopnia odbywało się początkowo tylko dla instruktorek dekanalnych. Następnie dołączyły do nich instruktorki rejonowe i szkolenia te przyjęły potoczną nazwę tzw. rejonówek. Spotkania rejonowe prowadziła instruktorka diecezjalna. Organizowane były w zależności od potrzeb w poradnictwie oraz możliwości i dyspozycyjności instruktorek.

Szkolenia II stopnia poświęcone były bardziej działaniom organizacyjnym i planom pracy w archidiecezji. W 1970 roku kurs taki odbył się w Gnieźnie w siedzibie ks. biskupa Jana Czerniaka, a w 1977/1978 roku w Gnieźnie, Bydgoszczy, Inowrocławiu, Jarocinie i Wyrzysku dla 40 osób i obejmował cztery spotkania w roku. Natomiast w 1981/1982 roku kurs specjalistyczny był przeprowadzony na 3 spotkaniach w ciągu roku w Bydgoszczy, Gnieźnie i Inowrocławiu. W tym czasie kurs ukończyło ponad 1600 osób.

Do przygotowania do pracy z narzeczonymi i rodzinami powołano studium rodziny. Dyrektorem studium jest każdorazowo diecezjalny dusz-

pasterz rodzin. Stwierdzono, że najlepszą formą takiego studium będą spotkania wyjazdowe. Takie spotkania (raz w miesiącu, przez okres 1/5 roku) odbyły się m.in. w Bydgoszczy, Złotnikach Kujawskich, Gnieźnie, Chodzieży, Trzemesznie, Wągrowcu, Słupcy, Inowrocławiu i Wrześni. Od 2001 roku studium rodziny ukończyło ponad 100 osób. Specyfiką studium jest to, że buduje ono wspólnotę przyszłych pracowników-wolontariuszy Duszpasterstwa Rodzin. Skierowane jest do osób, które pragną zaangażować się w działalność duszpasterską na terenie parafii. Formuje doradców i członków zespołów pastoralnych.

1.2. Szkolenia doradców

Poradnictwo rodzinne jest specyficzną formą pracy, dlatego doradcy potrzebują nieustannego doszkalania, szczególnie w ramach znajomości metod rozpoznawania płodności, ale również pogłębienia wewnętrznej formacji oraz wiedzy teologiczno-moralnej. Od samego początku istnienia poradnictwa odbywają się szkolenia i skupienia dla doradców.

1.3. Spotkania formacyjne

Od 1971 roku skupienia dla doradców odbywały się w niedziele, pięć razy do roku, w 20 dekanatach archidiecezji gnieźnieńskiej, a od 1973 roku utrwalił się zwyczaj organizowania skupień kwartalnych, tzn. cztery razy w roku. Skupienia prowadzone były przez duszpasterza diecezjalnego oraz doradczynię diecezjalną bądź dekanalną i poświęcone były głównie tematyce formacyjnej. Program skupień obejmował Mszę św. z homilią, następnie konferencję duszpasterza oraz wykład doradczynie, a na koniec swobodną dyskusję, pytania i wymianę doświadczeń.

Obecnie spotkanie formacyjne składa się z trzech części: ascetycznej, sakramentalnej i naukowej. Przed Mszą św. wygłaszana jest konferencja asce-

tyczna, doradcy uczestniczą w Eucharystii, w czasie której wygłoszona jest homilia poświęcona sprawom małżeństwa i rodziny. Doradcy mają okazję do skorzystania z sakramentu pokuty. Po Mszy św. ma miejsce część naukowa składająca się z dwóch referatów uwzględniających aktualne zagadnienia z zakresu duchowości małżeńskiej oraz związanych z tematyką naturalnych metod planowania rodziny oraz innych dziedzin dotyczących małżeństwa i rodziny. Referatom towarzyszy dyskusja, następnie zostają zaprezentowane aktualne zagadnienia z problematyki Duszpasterstwa Rodzin, uwzględniając miejscowe potrzeby.

1.4. Spotkania robocze

Od samego początku istnienia poradnictwa rodzinnego, oprócz skupień niedzielnych, funkcjonuje stała forma doksztalcania na spotkaniach roboczych. Odbywały się one w dni powszednie i początkowo prowadzone były tylko przez instruktorkę diecezjalną, a od 1984 roku również przez instruktorki rejonowe.

Celem spotkań roboczych jest systematyczne pogłębianie wiedzy o metodach naturalnych kierowania płodnością oraz nabywanie umiejętności w odczytywaniu wykresów i obserwacji cyklicznych, a także ich interpretacji. Dlatego też spotkania robocze mają charakter warsztatów metodycznych, gdzie omawia się trudniejsze przypadki, poszerza wiedzę z zakresu medycyny i higieny oraz zapoznaje z osiągnięciami techniki medycznej w dziedzinie obserwacji płodności. Spotkania robocze są istotnym elementem podnoszenia kwalifikacji warsztatowych, tak bardzo potrzebnych w codziennej pracy w poradniach. Ważnym aspektem spotkań roboczych jest możliwość rozwiązania konkretnych, trudnych przypadków i wymiany praktycznych spostrzeżeń.

1.5. Spotkanie opłatkowe

Spotkanie opłatkowe odbywa się najczęściej w obecności biskupa: początkowo kard. Stefana Wyszyńskiego, a następnie bp. Jana Czerniaka, bp. Jana Nowaka oraz bp. Bogdana Wojtusia. Na spotkanie zapraszani są współmałżonkowie doradców. Do udziału w spotkaniach zobowiązani są wszyscy parafialni doradcy, którzy mają ważną misję kanoniczą, posługujący na terenie archidiecezji. Na jednym z takich spotkań w Markowicach poradnictwo rodzinne archidiecezji gnieźnieńskiej obchodziło 25-lecie swojego istnienia. Uroczystą Mszę św. koncelebrowali: bp B. Wojtuś i bp J. Czerniak. Obecni byli duszpasterze rodzin: ks. Zbigniew Zabizsak i ks. Piotr Wencel oraz doradczynie diecezjalne, rejonowe, dekanalne, parafialne, a także zaproszeni goście i pracownicy poradnictwa. Referat podsumowujący działalność poradnictwa wygłosiła Krystyna Gałęzewska, była doradczyni rejonowa w archidiecezji gnieźnieńskiej.

Od 2005 roku spotkania opłatkowe odbywają się w kilku rejonach, w parafiach, gdzie na uroczystą Mszę św., podczas której zaproszeni przez proboszcza małżonkowie odnawiają przyrzeczenia małżeńskie.

1.6. Rekolekcje

Inicjatorami tej formy pogłębiania życia wewnętrznego doradców byli Zofia Wiśniewska i bp Bogdan Wojtuś. Pierwsze spotkanie rekolekcyjne odbyło się w 1972 roku w Wągrowcu, w dawnym klasztorze. W latach późniejszych dla celów rekolekcyjnych zbudowano specjalny ośrodek przy klasztorze i odbywały się tam rekolekcje dla różnych wspólnot religijnych. Rekolekcje w Wągrowcu organizowano do 1990 roku, następnie w Dobieszczyźnie, Górcie Klasztornej (1991), w Markowicach, Mogilnie, Gnieźnie, a w ostatnich latach w Rościnnie. Rekolekcje dla pracowników poradnictwa początkowo były organizowane co roku w dwu lub trzech terminach. Są to

rekolekcje zamknięte, trwające najczęściej trzy, cztery dni. Obecnie rekolekcje dla doradców odbywają się w Wielkim Poście i trwają od piątku wieczorem do niedzieli południa.

2. Organizacja sympozjów, konferencji

2.1. Sympozjum poświęcone małżeństwu i rodzinie

Od 2008 roku jesienią Referat organizuje sympozjum poświęcone tematyce małżeństwa i rodziny. Spotkanie każdorazowo daje sposobność do pochylenia się nad aktualnymi problemami, ale jest także okazją do wymiany doświadczeń i integracji osób zaangażowanych w działalność prorodzinną. Sympozja stały się inauguracją pracy duszpasterskiej dla Duszpasterstwa Rodzin. W sympozjach uczestniczą dekanalni referenci ds. rodzin, doradcy życia rodzinnego, kapłani i osoby zaangażowane w działalność ruchów prorodzinnych.

Pierwsze Sympozjum zorganizowane zostało z okazji 40. rocznicy wydania encykliki Pawła VI *Humanae vitae* oraz 25-lecia ukazania *Karty Praw Rodziny*. Spotkanie poprzedziła Msza św. dziękczynna w kaplicy seminarystycznej w 20. rocznicę sakry biskupiej bp. Bogdana Wojtusia (8 października 1988-2008). Pierwszy wykład *Małżeństwo u św. Pawła* wygłosił ks. dr Paweł Podeszwa, bibliista, wykładowca PWSD w Gnieźnie, a drugi pt. *Encyklika Humanae vitae w 40. rocznicę od wydania* – bp Bogdan Wojtuś. Na zakończenie swoje refleksje duszpasterskie na przykładzie Duszpasterstwa Rodzin w archidiecezji częstochowskiej przedstawił ks. dr Dariusz Nowak – diecezjalny duszpasterz archidiecezji częstochowskiej w referacie pt. *Otoczmy troską życie*. Nie zabrakło też pracy w grupach.

II Sympozjum odbyło się 19 września 2009 roku pod hasłem: *Ku małżeńskiemu i rodzinnemu szczęściu*. Referat wprowadzający do sympozjum wygłosił ks. dr hab. Andrzej Bohdanowicz nt. *Ku małżeństwu i rodzinnemu szczęściu*.

Refleksją nt. *Małżeństwo – szczęście* podzielili się Grażyna i Tadeusz Frymarkowie z Bydgoszczy, którzy małżeństwem są już od 23 lat, członkowie *Domowego Kościoła*. Grażyna jest katechetką, przez wiele lat była diecezjalną doradczynią. Kolejną refleksję nt. *Wolne związki – pozorne szczęście* podjęli Magdalena i Piotr Kościczy z Wągrowca – rodzina adopcyjna i zastępcza, rejonowi i parafialni doradcy, prowadzą studium życia rodzinnego i spotkania formacyjne dla narzeczonych, należą do Neokatechumenatu. Piotr jest katechetą i nadzwyczajnym szafarzem Komunii św. Ostatnią refleksję nt. *Rozwody – nieszczęście* podjęli Anna i Arnold Bernaciakowie z Poznania, członkowie wspólnoty Odnowy w Duchu Świętym „Jerozolima”. Prowadzą oni spotkania formacyjne dla narzeczonych. Arnold jest wykładowcą na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu, Anna wykłada w Wyższej Szkole Logistyki w Poznaniu. Nie zabrakło i tym razem pracy w grupach.

2010 rok – *Kapłan z rodziny i dla rodziny*. Służba Kościoła względem rodzin i rola rodzin w budowaniu Kościoła były głównymi tematami III Sympozjum. Gościem specjalnym spotkania był dr inż. Antoni Zięba, wiceprezes Polskiej Federacji Ruchów Obrony Życia. Uczestnicy sympozjum wysłuchali także świadectw trzech małżeństw, którzy mówili o kapłanie jako: duszpasterzu rodzin, przyjacielu rodziny i wreszcie synu wychowanym w rodzinie (Anna i Hieronim Muraszko, Aleksandra i Władysław Ciesielscy, Izabela i Rafał Bielarz).

2011 rok – to sympozjum pod hasłem *Rodzina: praca i świętowanie* – to dyskusja o kondycji współczesnego małżeństwa i rodziny, a także konieczności intensyfikacji działań w obrębie duszpasterstwa. Główny referat wygłosił bibliista i katecheta dr hab. Mieczysław Guzewicz.

2012 rok – *Przygotowanie do małżeństwa w świetle zbliżającego się Roku Wiary*. V Sympozjum rozpoczął bp Bogdan Wojtuś, który podkreślił, że ogłoszony przez papieża Benedykta XVI i rozpoczynający się w październiku Rok

Wiary ma przypomnieć wiernym, że fundamentem wiary nie jest doktryna, tradycja ani zasady, ale osobiste spotkanie z osobą Jezusa Chrystusa. To spotkanie możliwe jest dzięki Słowu Bożemu. W dalszej części spotkania uczestnicy wysłuchali referatu dr. Marka Babika z Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej „Ignatianum” w Krakowie nt. motywów, dla których ludzie zdecydowali się w przeszłości i decydują dziś na ślub kościelny. Diecezjalny duszpasterz rodzin, ks. kan. Franciszek Jabłoński, omówił przygotowanie do małżeństwa na szczepku archidiecezji, a ks. kan. Mirosław Kędzierski, proboszcz parafii w Kłęcku, podzielił się swoimi doświadczeniami z realizacji przygotowania do małżeństwa w parafii.

Prof. Andrzej Kochański, lekarz genetyk specjalizujący się w neurogenetyce klinicznej, był gościem VI Sympozjum, które odbyło się w 2013 roku pod hasłem *Małżeństwo i rodzina środowiskiem wiary*. W swoim wystąpieniu mówił m.in. o problemach i negatywnych konsekwencjach genetycznych zapłodnienia pozaustrojowego. W dalszej części spotkania uczestnicy mieli okazję wysłuchać wykładu ks. dr. Przemysława Kwiatkowskiego, wykładowcy w Papieskim Uniwersytecie Laterańskim nt. rodziny i wiary w świetle dokumentów Soboru Watykańskiego II. O rodzinie jako środowisku wiary mówili także małżonkowie.

2014 rok – *Rodzina – pierwsza i najważniejsza droga Kościoła* – pod takim hasłem 13 września odbyło się VII Sympozjum o Małżeństwie i Rodzinie. W programie znalazł się m.in. referat ks. Przemysława Drąga, dyrektora Krajowego Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin przy Konferencji Episkopatu Polski oraz świadectwa lek. med. Małgorzaty Kędzierskiej oraz ks. Konstantego Mrozka, proboszcza gnieźnieńskiej parafii pw. Matki Zbawiciela. W swoim wystąpieniu bp Bogdan Wojtuś przestrzegwał przed nadmiernym pesymizmem w postrzeganiu rodziny i zachęcał do spojrzenia na nią w perspektywie Pisma Świętego, a więc z radością.

Jak współczesna kultura „instant” wpływa na rodzinę i młodych, którzy do jej założenia się przygotowują? Czym skutkuje odejście od tradycyjnego modelu narzeczeństwa i tzw. mieszkanie „na próbę”? Na te i inne pytania szukano odpowiedzi podczas VIII sympozjum, które odbyło się 12 września 2015 roku pod hasłem, które niebawem miało towarzyszyć Światowemu Spotkaniu Rodzin w Filadelfii *Miłość jest naszą misją. Rodzina w pełni żywa*. Sympozjum otworzył wykład dr Ewy Porady z Wydziału Duszpasterstwa Rodzin Archidiecezji Katowickiej. W dalszej części spotkania uczestnicy wysłuchali wykładu Marty Dzbeńskiej-Karpińskiej, autorki książki *Matki mężne czy szalone?*, która opowiedziała o tytułowych bohaterkach, kobietach, które mimo zagrożenia życia zdecydowały się na urodzenie dziecka. Wystawę jej prac można było również obejrzeć w holu seminarium. Na drugą część sympozjum złożyła się praca w grupach, podczas której na powyższe tematy mógł się wypowiedzieć każdy uczestnik spotkania.

Adhortacji *Amoris laetitia* papieża Franciszka i płynącej z niej zachęty do odnowy duszpasterstwa małżeństw i rodzin poświęcone było IX Sympozjum o Małżeństwie i Rodzinie zorganizowane w październiku 2016 roku pod hasłem *Rodzina uratuje świat*. Sympozjum to było połączone z sympozjum misyjnym. Referat wygłosił ks. dr hab. Jacek Goleń na temat *Adhortacja apostołska „Amoris laetitia” inspiracją do rozwoju i odnowy duszpasterstwa rodzin*. Do drugiej części dyskusyjnej *Misyjność Kościoła domowego* – wprowadził ks. dr hab. Franciszek Jabłoński. W dyskusji wzięli udział doradcy, przedstawiciele ruchów prorodzinnych animatorzy misyjni oraz duszpasterze. Sympozjum poprzedziła Msza św. w intencji zmarłych doradców, duszpasterzy i animatorów misyjnych. Nie zabrakło też świadectw.

X Sympozjum odbyło się w ramach jubileuszu – 50-lecia służby małżeństwu i rodzinie w archidiecezji.

2.2. Krajowe Forum Inicjatyw na rzecz Małżeństwa i Rodziny

19 i 20 czerwca 2017 roku w Gnieźnie odbyło się I Krajowe Forum Inicjatyw na rzecz Małżeństwa i Rodziny. Przedsięwzięcie to było odpowiedzią na adhortację apostolską *Amoris laetitia* papieża Franciszka, który zachęca w dokumencie do nowego spojrzenia na duszpasterstwo małżeństw oraz rodzin. Organizatorami kongresu byli Prymas Polski, Rada ds. Rodziny KEP, Krajowy Ośrodek Duszpasterstwa Rodzin oraz Duszpasterstwo Rodzin Archidiecezji Gnieźnieńskiej. Gościem i prelegentem był kard. Kevin Joseph Farrell, prefekt Dykasterii ds. Świeckich, Rodziny i Życia. Do miasta św. Wojciecha przyjechali duszpasterze rodzin, doradcy życia rodzinnego, przedstawiciele ruchów i wspólnot o charyzmacie rodzinnym, stowarzyszenia, fundacje i inne organizacje działające na rzecz małżeństwa, rodziny i życia. Łącznie uczestniczyło 150 osób.

PRZESŁANIE

I Krajowego Forum Inicjatyw na rzecz Małżeństwa i Rodziny

I Krajowe Forum Inicjatyw na rzecz Małżeństwa i Rodziny zostało zwołane jako odpowiedź na zachętę papieża Franciszka, aby odnowić głoszenie Ewangelii małżeństwa i rodziny. Chcemy razem, jako środowiska posługujące małżeństwom i rodzinom, odczytać wskazówki, jakich udzielił papież w adhortacji *Amoris laetitia*. Jesteśmy świadomi, że Ewangelia Chrystusa stawia na wolność i odpowiedzialność wyboru, który realizuje się także na drodze powołania małżeńskiego i rodzinnego. Pierwsze ogólnopolskie spotkanie tak szerokiego gremium zajmującego się promowaniem wartości rodzinnych, ochrony życia i głoszeniem piękna małżeństwa i rodziny jest wydarzeniem bezprecedensowym. Choć służymy małżeństwu i rodzinie na różnych płaszczyznach, to stwierdzamy jednoznacznie, że są one najwięk-

szym dobrem ludzkości, które w żaden sposób nie może być zaniedbane czy niszczone. Dziękujemy Ojcu Świętemu Franciszkowi za dwa synody biskupów poświęcone małżeństwu i rodzinie. Refleksja nad tą podstawową dla Kościoła i społeczeństwa wspólnotą pozwala zrozumieć, że każdy człowiek potrzebuje bliskości osób, które przez miłość nadadzą mu tożsamość, wprowadzą go w relacje z innymi ludźmi i pozwolą mu zrealizować jego powołanie.

Świadomi jesteśmy zagrożeń, które pojawiają się na horyzoncie polskich rodzin: skrajny indywidualizm, subiektywizm, ideologia gender, osłabienie więzi rodzinnych i społecznych, wzrost liczby rozwodów, samotność wielu dzieci i starszych, uzależnienia. Podczas I Forum chcieliśmy nie tyle przeprowadzić analizę tych zjawisk, co przedstawić pozytywną perspektywę działań i strategii na rzecz wzmocnienia więzi wewnątrzmałżeńskich i prowadzenia polityki przyjaznej małżeństwu i rodzinie. Stwierdzamy, że potrzebne jest budowanie strategii, które pozwolą odkryć, jak ważna jest solidarność społeczna, która opiera się na wzajemnej trosce o drugiego człowieka. Relacje między poszczególnymi generacjami muszą opierać się na wzajemnym zaufaniu, szacunku do każdego człowieka. Uważamy, że konieczne jest oparcie tych działań na wartościach i kulturze chrześcijańskiej, które gwarantują szacunek dla każdej osoby i oferują jej możliwość pełnego rozwoju. Polskie środowiska posługujące małżeństwom i rodzinom pragną wyrazić także wdzięczność wszystkim, którzy od ponad 50 lat w sposób systematyczny i zorganizowany głoszą Ewangelię małżeństwa i rodziny. Dziękujemy kapłanom, osobom życia konsekrowanego i wiernym świeckim za to zaangażowanie i podjęty wysiłek. Dziękujemy wszystkim organizacjom, zgromadzeniom życia konsekrowanego, lekarzom i pielęgniarkom, stowarzyszeniom i fundacjom oraz kapłanom i doradcom życia rodzinnego za entuzjazm i przykład życia Ewangelią codziennie.

Zgromadzeni na I Krajowym Forum Inicjatyw na rzecz Małżeństwa i Rodziny pragniemy przedstawić postulaty, które pomogą w działaniach i posłudze grup, stowarzyszeń, fundacji, duszpasterstwa małżeństw i rodzin oraz doradców życia rodzinnego.

POSTULATY

1. Rodzina powinna zostać otoczona troską organów kościelnych, społecznych i państwowych w celu zapewnienia jej potrzebnej pomocy na płaszczyznach życia społecznego, ekonomicznego i duchowego.
2. Potrzebne są działania, które będą promować małżeństwo i rodzinę jako środowisko naturalnego wzrostu, miejsce kształtowania tożsamości i odpowiedzialności za siebie i innych.
3. Konieczne jest przeprowadzenie kampanii na rzecz ograniczenia rozwodów, które niszczą relacje rodzinne i zostawiają piętno zwłaszcza na dzieciach i najbliższych krewnych.
4. Zapraszamy, aby w programach edukacyjnych, w szkołach, parafiach i kampaniach społecznych promować małżeństwo oparte na wierności, uczciwości i nierozzerwalności. Konieczne jest prowadzenie profilaktyki na wszystkich poziomach życia społecznego, która pomoże zapobiegać pochopnym decyzjom o rozejściu się.
5. Rodzina wielodzietna to nie problem, ale szansa na lepszy rozwój. Chcemy promować radosne otwarcie się na dzieci w rodzinie i społeczeństwie.
6. Rodzina jest naturalnym środowiskiem wychowania i odkrywania wartości. Zachęcamy parafie, samorządy oraz organizacje pozarządowe do udzielania koniecznego wsparcia tak, aby rodzice nie byli osamotnieni w procesie wychowania dzieci i młodzieży. Przypominamy, że wychowanie jest pierwszym i najważniejszym obowiąz-

kiem rodziców, którym przynależy prawo edukacji dzieci według wartości przez nich wyznawanych.

7. Parafia to miejsce spotkania z Bogiem i ze wspólnotą. Zapraszamy kapłanów i małżeństwa oraz rodziny do współpracy na rzecz stworzenia w parafii miejsca przyjaznego rodzinie.
8. Pragniemy, aby małżeństwa i rodziny, które doświadczają kryzysu, mogły znaleźć oparcie i potrzebną pomoc u dobrze przygotowanych specjalistów.
9. Konieczna jest stała formacja alumnów i kapłanów w dziedzinie duszpasterstwa małżeństw i rodzin.
10. Małżeństwo i rodzina są nie tylko przedmiotem, ale także podmiotem głoszenia Ewangelii małżeństwa i rodziny. Chcemy zaprosić małżeństwa i rodziny, aby poprzez świadectwo swojego życia prowadzili innych do spotkania z Chrystusem.

Zapraszamy wszystkich kapłanów, osoby życia konsekrowanego, wiernych świeckich i organy samorządowe do podjęcia wysiłku na rzecz małżeństw i rodzin, które stanowią podstawową siłę społeczeństwa.

Organizatorzy i Uczestnicy

I Krajowego Forum Inicjatyw na rzecz Małżeństwa i Rodziny.

3. Troska o narzeczonych

Przygotowanie do małżeństwa i życia rodzinnego jest ważną częścią Duszpasterstwa Rodzin, przybiera charakter stałego procesu i przebiega w trzech etapach: dalszym, bliższym i bezpośrednim.

3.1. Katecheza dla młodzieży ponadgimnazjalnej

W 2004 roku listem na adwent abp Henryk Muszyński wprowadził katechezę parafialną dla młodzieży ponadgimnazjalnej. Główną ideą tej katechezy stało się wychowanie młodzieży do odpowiedzialnej miłości i wyboru drogi życiowej. W związku z tym przygotowano materiały szkoleniowe oraz angażowano proboszczów, których zadaniem było organizowanie zespołów pastoralnych. Wielką pomocą służył o. Aleksander Doniec OMI z Markowic.

W 2007 roku Referat opracował indeks do katechezy parafialnej dla młodzieży ponadgimnazjalnej oraz zaświadczenie ukończenia tej katechezy. Główną ideą tej katechezy stało się wychowanie do odpowiedzialnej miłości i wyboru drogi życiowej. Referat Rodzin wspólnie z Wydziałem Katechizacji podjął się formacji zespołów pastoralnych, organizując dla nich warsztaty i spotkania. Ponadto przygotował indeks i pilotażowe materiały. Katecheza w latach 2005-2013 obejmowała ok. 60% młodzieży w naszej archidiecezji (więcej w małych parafiach). Katecheza parafialna dla młodzieży ponadgimnazjalnej prezentowana była także m.in. na spotkaniu rejonowym dla diecezjalnych duszpasterzy i doradców rejonu zachodniego Polski oraz we Wrocławiu, Częstochowie i Legnicy. W 2016 roku niniejszą katechezę zniesiono i poproszono proboszczów, aby wykorzystali ją fakultatywnie w ramach duszpasterstwa młodzieży przy parafii.

3.2. Katecheza dla narzeczonych

Wraz z pierwszą niedzielą adwentu, 27 listopada 2016 roku, weszła w życie w archidiecezji gnieźnieńskiej nowa instrukcja duszpasterska regu-

lująca zasady przygotowania do zawarcia sakramentu małżeństwa. W myśl dokumentu przygotowanie odbywać się będzie w ramach specjalnych katechez dla narzeczonych. Katecheza ta jest podstawową i obowiązkową formą przygotowania do zawarcia sakramentalnego małżeństwa. Narzeczeni winni ją rozpocząć minimum pół roku przed planowanym ślubem. W myśl instrukcji na powyższe przygotowanie złoży się cykl katechez dla narzeczonych obejmujący minimum sześć cotygodniowych spotkań trwających od 1,5 do 2 godzin zegarowych. Katechezy w czasie kursu poprowadzą duszpasterze oraz pary małżeńskie, a także specjaliści z różnych dziedzin, np. lekarze, pedagodzy, psycholodzy, doradcy życia rodzinnego, asystenci rodzinni. Spotkania będą miały formę zarówno prelekcji, jak i warsztatów, tak by narzeczeni brali w nich czynny udział. Ramowy program katechez przygotowuje Referat Rodzin Kurii Metropolitalnej w Gnieźnie i będzie on obowiązywał we wszystkich dekanatach. Po ukończeniu całego cyklu narzeczeni otrzymają zaświadczenie, które będą mogli przedłożyć w kancelarii parafialnej.

3.3. Spotkania formacyjne dla narzeczonych

W 2005 roku wprowadzono spotkania formacyjne dla narzeczonych w Gnieźnie i Markowicach. W kolejnych latach rozszerzono je na inne parafie, zmieniając ich nazwę na: „Dni skupienia dla narzeczonych”. Spotkania te organizowane są 4 razy w roku (II niedziela Wielkiego Postu, II niedziela czerwca, II niedziela września, II niedziela adwentu w 7 rejonach: Gniezno, Markowice, Rościnnno, Września, Wągrowiec, Słupca, Żnin). Na spotkania te uczęszcza ok. 200-300 par na ok. 2000 ślubów udzielanych rocznie w archidiecezji.

3.4. Weekend dla narzeczonych

We wrześniu 2008 roku w Rościnnie odbyło się spotkanie formacyjne dla animatorów, którzy zechcą poprowadzić weekendowe spotkania dla

narzeczonych. Ideę, specyfikę oraz program tych spotkań przedstawił zebrany ich twórca i animator Jan Wilk z Częstochowy, członek katolickiej Wspólnoty Przymierza Rodzin „Mamre”. Na spotkanie przyjechało 15 par małżeńskich z archidiecezji, które uczestniczyły aktywnie w warsztatach. W czerwcu 2010 roku w Markowicach, dzięki zaangażowaniu o. Aleksandra Dońca OMI, rozpoczął się pierwszy weekend dla narzeczonych w Markowicach, jesienią spotkanie to zorganizowano w Gnieźnie i Słupcy. Łącznie w spotkaniach tych uczestniczyło 20 par. Następnie weekendy organizowano wyłącznie w Gnieźnie.

Od 2013 roku weekend dla narzeczonych prowadzony jest w Archidiecezjalnym Domu Rekolekcyjnym w Rościnnie, a organizowany jest przez Centrum małżeńskie „CASA” z Murowanej Gośliny pod patronatem Referatu Rodzin. Twórcami Centrum są Adriana i Artur Wojtkowiakowie oraz Barbara i Filip Klepaccy. Program katechez obejmuje wykłady i zajęcia warsztatowe z zakresu nauki Kościoła o małżeństwie i rodzinie, adorację Najświętszego Sakramentu z możliwością spowiedzi, uroczystą kolację przy świecach oraz Mszę św. Uczestnikom weekendu towarzyszy ks. dr kan. Franciszek Jabłoński. Każdego roku w weekendach uczestniczy ok. 60 par (na ok. 2000 ślubów w diecezji).

4. Troska o małżeństwo

Ważnym zadaniem Duszpasterstwa Rodzin jest pomoc małżonkom i rodzinie. Istnieje wiele zjawisk, które wprost uderzają w rodzinę, m.in. błędne pojmowanie nierozzerwalności małżeństwa, stale wzrastająca liczba rozwodów, plaga przerywania ciąży, mentalność antykoncepcyjna, niepłodność oraz związki małżeńskie cywilne lub tzw. wolne związki jako alternatywne formy współżycia kobiety i mężczyzny, duży zamęt w rozumieniu autorytetu rodziców. Zadaniem więc Duszpasterstwa Rodzin jest organizowanie dla małżeństw spotkań, warsztatów i rekolekcji.

4.1. Spotkanie dla młodych małżonków

Formacja młodych małżeństw na samym początku nie była łatwa. Podejmowano liczne próby na terenie archidiecezji, nie zawsze owoce były takie, jakich oczekiwano. W latach 1973-1974 odbyło się 7 spotkań dla młodych małżonków w Gnieźnie, Witkowie i Wągrowcu. Potem zapraszano małżonków na kwartalne spotkania dla pracowników poradnictwa. Grupy rozpadały się jednak dość szybko i nie można było zorganizować planowanych kursów dla małżonków.

Inną formą troski o młode małżeństwa były organizowane dla nich spotkania, które w Bydgoszczy zainicjowali przedstawiciele Instytutu Kultury Chrześcijańskiej z jego dyrektorem ks. dr. Wojciechem Szukalskim, dziełem Rodzin Szensztackich z siostrą Eligią Pawlisz i *Domowym Kościołem*. Spotkania te miały na celu przybliżenie konkretnej tematyki małżeńskiej, a także stworzenie możliwości poznania przez młodych małżonków ruchów prorodzinnych działających na terenie archidiecezji.

4.2. Odnowienie przyrzeczeń małżeńskich

Uroczystości odnowienia przyrzeczeń małżeńskich przez małżonków z archidiecezji odbywają się od 2004 roku przy okazji świąteczno-noworo-